

wpd Finland Oy
Keilaranta 19
02150 ESPOO

s.stromgard@wpd.fi

Pyyntö 28.2.2022

YVA-MENETTELYN SOVELTAMISTARVE KOSKIEN PELLON PALOVAARAAN SUUNNITELTUA TUULIVOIMAHANKETTA JA SEN SÄHKÖNSIIRTOA

Hanke Pellon Palovaaran tuulivoimahanke ja sen sähkönsiirto.

Hankkeesta vastaava wpd Finland Oy

Asian vireilletulo

Hankkeesta vastaava wpd Finland Oy on pyytänyt Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) päätöstä YVA-menettelyn soveltamisesta tässä yksittäistapauksessa. Pyyntön liitteenä on vaikutusten arviointi *Pellon Palovaaran tuulivoimapuisto, voimaloiden kokonaiskorkeuden ja tehon korotus (wpd Finland Oy, FCG Finnish Consulting Group Oy)*.

Pyynnön mukaan wpd Finland Oy on päivittänyt hankesuunnitelmaansa siten, että toteutettava voimalamäärä olisi edelleen alueelle laaditun tuulivoimayleiskaavan mukaisesti 17 voimalaa, mutta voimaloiden kokonaiskorkeus kasvaisi 230 metristä 250 metriin. Myös voimaloiden yksikköteho kasvaisi viidestä (5) megawattista kahdeksaan (8) megawattiin, kokonaistehon ollessa siten enintään 136 MW. Suunnitelman mukaan voimalat sijoittuvat yleiskaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille (tv-1).

Hankesuunnitelmaa on päivitetty myös tuulivoimapuiston sähkönsiirron 110 kV voimajohdon osalta. Toteutukseen on valittu YVA-menettelyssä esitetty eteläisin voimajohtoreittivaihtoehto VEC, jonka sijoittelua on vielä muutettu yhteysviranomaisen YVA-selostuksesta antaman lausunnon pohjalta.

Asian selvittäminen

Lapin ELY-keskus on pyytänyt asiaa käsitellessään lausunnot seuraavilta tahoilta: Pellon kunta, Ylitornion kunta, Lapin liitto, Tornionlaakson museo, Lapin aluehallintovirasto, Puolustusvoimat Pääesikunta, Suomen

11.04.2022

Turvallisuusverkko Oy (STUVE), Paliskuntain yhdistys ja Tornionlaakson Sähkö Oy. Asiasta ovat antaneet lausunnon Pellon kunta, Ylitornion kunta, Lapin liitto, Tornionlaakson museo, Lapin aluehallintovirasto ja Paliskuntain yhdistys. Lausunnot toimitetaan hankkeesta vastaavalle tiedoksi ja huomioon otettavaksi hankkeen jatkosuunnittelussa.

LAPIN ELY-KESKUKSEN VASTAUS

Hankkeen YVA-menettely vuosina 2014–2015

Lapin ELY-keskus toteaa, että Palovaaran tuulivoimahankkeeseen on sovellettu kumottua YVA-lakia (468/1994) ja ympäristövaikutusten arviointimenettely on toteutettu sen mukaisesti. Silloisen YVA-asetuksen 6 §:n mukaisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyä on sovellettu tuulivoimahankkeisiin, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai niiden kokonaisteho on vähintään 30 megawattia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) hankealue on koostunut kahdesta eri osa-alueesta Palovaarassa ja Ahkiovaarassa. YVA-menettelyssä on tarkasteltu kolmea varsinaista toteutusvaihtoehtoa, joissa voimaloita on ollut 19-26 kpl, joista Palovaarassa 19-21 kpl ja Ahkiovaarassa 0-5 kpl. Voimaloiden kokonaiskorkeus on ollut YVA-menettelyssä enintään 230 metriä ja yksikköteho 3-5 MW. YVA-menettelyssä on arvioitu kolmea sähkönsiirtovaihtoehtoa (VEA, VEB ja VEC), joissa 110 kV voimajohdon pituus on ollut 10-13 kilometriä.

Yhteysviranomainen on lausunnossaan katsonut arviointiselostuksen joistakin puutteista huolimatta olennaisilta osiltaan riittäväksi ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain vaatimukset täyttäväksi. Yhteysviranomainen on lisäksi edellyttänyt, että jatkosuunnittelussa ja toteutusvaihtoehtoja harkittaessa otetaan huomioon arviointiselostuksesta annetut lausunnot, mielipiteet ja yhteysviranomaisen antama lausunto. ELY-keskus toteaa, että Pellon Palovaara-Ahkiovaara -tuulivoimahankkeen YVA-menettely on päättynyt yhteysviranomaisen YVA-selostuksesta 14.12.2015 antamaan lausuntoon.

Palovaaran tuulivoimapuiston osayleiskaava

YVA-menettelyn jälkeen Ahkiovaaran osa-alue on jätetty pois hankkeen jatkosuunnittelusta. Palovaaran tuulivoimapuiston osayleiskaava on 3.10.2016 hyväksytty Pellon kunnanvaltuustossa ja kunnanvaltuuston päätös on kuulutettu voimaan 10.2.2020. Pellon Palovaaran tuulivoimayleiskaavassa on osoitettu Palovaaraan 17 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus maanpinnasta on enintään 230 metriä ja voimaloiden yksikköteho enintään viisi (5) megawattia.

11.04.2022

YVA-menettelyn soveltamistarve Palovaaran tuulivoimahankkeessa

Lapin ELY-keskus toteaa, että Palovaaran tuulivoimahanketta on suunniteltu kumotun YVA-lain (468/1994) mukaisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä, joka on päättynyt yhteysviranomaisen 14.12.2015 antamaan lausuntoon. ELY-keskus toteaa, että Palovaaran tuulivoimahankkeen YVA-ohjelma on kuulutettu ennen 16.5.2017, joten hankkeeseen on sovellettu voimassa olevan YVA-lain 40.2 §:n mukaisesti ennen 16.5.2017 (252/2017) voimassa ollutta YVA-lakia.

YVA-menettelyn päätyttyä hankealueelle on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 77 a §:n tarkoittama Palovaaran tuulivoimapuiston osayleiskaava, joka on 3.10.2016 hyväksytty Pellon kunnanvaltuustossa ja kunnanvaltuuston päätös on kuulutettu voimaan 10.2.2020. MRL 77 a §:n mukaan rakennuslupa tuulivoimalan rakentamiseen voidaan myöntää, kun oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennuslupan myöntämisen perusteena. Tuulivoimayleiskaava on voimassa, mutta rakennuslupia tuulivoimaloille ei ole vielä haettu, eikä hanke ole vielä toteutunut.

ELY-keskus katsoo, että sille esitettyjen tietojen perusteella kyseessä ei ole voimassa olevan YVA-lain 3 §:n 1 momentin tarkoittama uusi hanke, johon tulisi soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä eikä Palovaaran tuulivoimahanke ole muuttunut sillä tavoin, että hanke voidaan tulkita YVA-lain 3 §:n 1 momentin tarkoittamaksi hankkeen muutokseksi, jolla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Lapin ELY-keskus toteaa, että Palovaaran tuulivoimahanke on voimassa olevan YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon kohdan 8 e) mukainen tuulivoimahanke, jossa yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia. Hankkeessa ei ole kyse hankeluettelon kohdan 12) mukaisesta, YVA-menettelyä edellyttävästä mainittua hanketta kooltaan vastaavasta hankkeen muutoksesta. Koska kyseessä on hankeluettelon mukainen hanke, YVA-lain 3.2 § ei tule ELY-keskuksen käsityksen mukaan sovellettavaksi.

110 kV voimajohdon osalta ELY-keskus toteaa, että toteutukseen valitun vaihtoehto C:n tarkentuminen on normaalia YVA-menettelyn jälkeistä suunnittelua.

Jatkosuunnittelussa huomioon otettavaksi

Yleiskaavasta poikkeaminen

Pyynnön mukaan wpd Finland Oy on päivittänyt hankesuunnitelmaansa siten, että toteutettava voimalamäärä on tuulivoimayleiskaavan mukaisesti 17 voimalaa ja voimat sijoittuvat yleiskaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille (tv-1), mutta voimaloiden kokonaiskorkeus kasvaisi 230 metristä 250 metriin. Myös voimaloiden yksikköteho kasvaisi viidestä (5) megawattista kahdeksaan (8) megawattiin. Yleiskaavassa määrätyn mukaisesti *"Yksittäisen tuulivoimalan korkeus saa olla enintään 230 metriä."*, joten esitetty hanke poikkeaa kaavamääräyksistä voimalan kokonaiskorkeuden osalta ja siten hankkeen muutos vaatii ELY-keskuksen näkemyksen mukaan yleiskaavasta poikkeamista.

Ehdotettu sähkönsiirtoreitti

Hankesuunnitelmaa on päivitetty tuulivoimapuiston sähkönsiirtoon rakennettavan voimajohtolinjauksen osalta. Toteutukseen on valittu YVA-menettelyssä esitetty eteläisin voimajohtoreittivaihtoehto VEC, jonka sijoittelua on muutettu yhteysviranomaisen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta antaman lausunnon pohjalta.

Palovaaran tuulivoimahankkeen sähkönsiirtoreitin päivitysehdotuksen osalta Lapin ELY-keskus toteaa seuraavaa:

Pohjavesialueet ja geologiset muodostumat

Ehdotettu voimajohto sijoittuu Iso-Petäjävaaran valtakunnallisesti arvokkaalle kallioalueelle (KAO120036) noin 300 metrin matkalla muodostuman kaakkoispäässä. Kallioalue on luokiteltu erittäin arvokkaaksi. Voimajohtoreitti tulisi lähtökohtaisesti linjata kulkemaan valtakunnallisesti arvokkaan kallioalueen ulkopuolelle. Mikäli tämä ei ole mahdollista, tulisi kallioalue huomioida suunnittelussa (esim. pylvässäijoittelu) siten, että alueella pyritään välttämään toimenpiteitä, joista voi aiheutua peruuttamattomia vaikutuksia muodostuman geologisiin arvoihin. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa kallioleikkaukset ja voimakkaat maanmuokkaustoimenpiteet. Huolellisella pylvässäijoittelulla voidaan myös varmistaa, että kallioalueelle sijoitetaan mahdollisimman vähän pylväitä.

Ehdotetulle voimajohtoreitille sijoittuu karttatarkastelun sekä Metsäkeskuksen *Metsälain mukaiset lähdekohteet* -aineiston perustella useampia lähteitä, lähdepuroja ja lähteikköjä. Lapin ELY-keskus

11.04.2022

muistuttaa, että lähteitä koskee vesilain mukainen luonnontilaisen lähteen luonnontilan vaarantamiskielto (VL 2. luku 11 §). Lapin ELY-keskus katsoo, että lähteet tulee maastossa inventoida koko suunnitellun voimajohtolinjauksen alueelta, ja erityistä huomiota tulee kiinnittää niihin kohtiin, joissa ehdotettu linjaus poikkeaa YVA-selostuksessa esitetystä vaihtoehdosta VEC. Inventoinneissa tulee kiinnittää lajiston lisäksi huomiota lähteiden vesitalouteen, ja määrittää kohteisiin jätettävä suojaetäisyys. Pylväiden sijoittaminen tulisi suunnitella siten, että lähteiden luonnontilaa ei rakentamiseen liittyen toimenpiteiden toteuttamisen yhteydessä vaaranneta.

Ehdotettu voimajohto on tarkoitus liittää Tornionlaakson Sähkö Oy:n 110 kV:n voimajohdon varteen rakennettavan sähköaseman kautta kantaverkkoon. Suunniteltu sähköasema sijaitsee Kattilakosken (12976500) muun vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen, jonka pohjavedestä maa- tai pintavesiekosysteemi on suoraan riippuvainen (2E-luokka) koillisenpuoleisella rajalla. Lapin ELY-keskus katsoo, että lähtökohtaisesti luokitelluille pohjavesialueille ei tulisi sijoittaa muuntoasemia. Mikäli sijoituspaikalle ei kuitenkaan ole vaihtoehtoa, tulee suunnittelussa huomioida riittävien suojausten rakentaminen pohjaveden määrän ja laadun turvaamiseksi.

Suuri petolintu

Ehdotetun sähkönsiirtoreitin lähialueelle sijoittuu suuren petolinnun aktiivinen pesäreviiri. Suuri petolintu on luonnonsuojelulain (1096/1996) 38 §:n mukaisesti rauhoitettu lintu sekä luonnonsuojelulain 49 §:ssä mainittu EU:n lintudirektiivin (2009/147/EC) artiklan 1 tarkoittama lintu ja lintudirektiivin liitteen 1 lintu eli erityisiä suojelutoimenpiteitä vaativa laji. Luonnonsuojelulain 39 §:n ja 49.2 §:n sekä EU:n lintudirektiivin artiklan 5 kohdan mukaan mm. kyseessä olevan suuren petolinnun tahallinen häiritseminen, erityisesti lisääntymis- tai jälkeläisten kasvatusaikana tai muutoin niiden elämänsyklin kannalta tärkeillä paikoilla on kielletty.

Lähimmillään ehdotettu sähkönsiirtoreitti on suuren petolinnun pesästä noin 800 m etäisyydellä kaakkoon ja noin 900 m etelään. Linnun saalistusalueita ovat alueen suot, peltoaukeat ja hakkuuaukeat. Linnun saalistusalueista ei ole lentohavaintotietoja. ELY-keskus katsoo, että ehdotetun sähkönsiirtoreitin siirtäminen kauemmas pesästä olisi tarpeellista suuren petolinnun pesäreviirin ydinalueella. Voimajohdon johtimiin tapahtuvia törmäyksiä voidaan lieventää merkitsemällä tärkeillä saalistusalueilla kulkeviin johtimiin huomiopalloja ja -merkkejä.

11.04.2022

Muut luontokohteet

Muut luontokohteet ja metsälain 10 §:n erityisen tärkeät elinympäristöt, yksityiset luonnonsuojelualueet ja lajikohteet on otettu huomioon ehdotetun voimajohdon linjauksessa riittävällä tavalla ja ELY-keskuksen näkemyksen mukaan paremmin kuin YVA-menettelyssä olleessa vaihtoehdossa VEC.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Voimajohdon suunnitteluala sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen (Ratasjärven kulttuurimaisemat) ja valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (Ratasjärven kylä, RKY 2009) läheisyydessä. Jylhien vaarojen välisessä painanteessa sijaitseva Ratasjärven kylä on Peräpohjolan vaara- ja jokiseudulle tyypillinen maatalouskylä ja kuuluu Lapin eheimpinä säilyneisiin kokonaisuuksiin. Tornionjokeen laskevan Ratasjärven kaakkoispäässä sijaitseva samanniminen kylä rakennuksineen ja rantaviiljelmineen muodostaa tasapainoisen kokonaisuuden. Vanhapihan, Juuson ja Rastin tilakeskukset ovat perinteiseen peräpohjalaiseen tapaan rakennettuja. Kylän talot ovat valtaosin sodanjälkeisiä puolitoistakerroksisia jälleenrakennuskauden taloja. Pihoilta avautuvat esteettömät näkymät peltojen, luhtien ja järven yli vastarannalle.

Voimajohtojen maisemavaikutuksia voidaan pyrkiä lieventämään ottamalla johtoreittien suunnittelussa huomioon esimerkiksi maastonmuodot, tärkeät katselusuunnat ja arvokohteet. Lähtökohtaisesti johtoreittien suunnittelussa tulisi esimerkiksi välttää eheidän maisemakokonaisuuksien pirstoutumista, korkeimpien maastonkohtien ylityksiä ja vaikutuksia arvokohteisiin (*Ympäristöministeriö, 1 / 2016, Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa*). ELY-keskus toteaa, että voimajohtohankkeen jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä huomiota keinoihin, joilla haitallisia vaikutuksia valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen voidaan vähentää tai lieventää.

Liikenne

Valitun voimajohtolinjauksen osalta tulee ottaa huomioon *Liikenneviraston ohjeita 3/2018: Sähkö- ja telejohdot ja maantiet*. Selvityksessä on todettu, että korkeammat voimalat lisäävät erikoiskuljetusten tarvetta arviolta 3–4 kuljetusta/voimala. ELY-keskus toteaa, että tiestön kantavuus voi rajoittaa erikoiskuljetuksien suorittamista ja huonokuntoisimmilla teillä kuljetusten

11.04.2022

suorittaminen on mahdollista vain heinäkuussa sekä talvella tiestön ollessa jäässä.

Asiakirjan valmistelu ja hyväksyminen

Asiakirjan valmisteluun ovat osallistuneet ylitarkastaja Pekka Herva (luontoympäristö), hydrogeologi Anne Lindholm (pohjavesialueet ja arvokkaat geologiset muodostumat), ylitarkastaja Riku Tapio (rakennettu kulttuuriympäristö) ja ylitarkastaja Marjut Kokko (maisema) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, sekä ylitarkastaja Eira Järviluoma ja yksikönpäällikkö Juha Tapio (liikenne) liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Hannu Raasakka ja ratkaissut johtaja Timo Jokelainen.

Liitteet	Asiasta annetut lausunnot.
Tiedoksi	Lausunnon antajat

Tämä asiakirja LAPELY/1392/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/1392/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Raasakka Hannu 11.04.2022 09:28

Ratkaisija Jokelainen Timo 11.04.2022 09:53